

Arbeidsliv

Taushetsplikt og tillitsvalgte

Alle tannleger har taushetsplikt om personlige forhold de får kjennskap til gjennom utøvelse av yrket sitt. Foreningens tillitsvalgte, sentralt eller i lokal- eller spesialistforening samt ansatte i NTFs sekretariat, har på lignende vis taushetsplikt om opplysninger vi får om medlemmene gjennom arbeid og verv, og vi undertegner særskilte taushetserklæringer om denne.

 LIN MUUS BENDIKSEN, SPESIALRÅDGIVER I NTF

I denne artikkelen skriver jeg kort om hva taushetsplikt er, generelt, og litt mer om hva taushetsplikt for tillitsvalgte innebærer.

Hva er taushetsplikt?

Taushetsplikt er en plikt til å holde visse opplysninger hemmelige. Taushetsplikt kan følge av lov, instruks eller avtale. Taushet innebærer at man ikke skal si noe, eller uttrykke seg på andre måter, slik at informasjon man selv har fått føres videre.

I tillegg til å unnlate å fortelle noe, innebærer taushetsplikt at man aktivt må hindre at uvedkommende får tilgang til taushetsbelagt eller personlig informasjon. Det betyr blant annet at håndtering og oppbevaring av opplysninger må skje på en forsvarlig måte.

Personer som gjennom sitt arbeid eller sin stilling får kunnskap om andres personlige, økonomiske eller forretningsmessige forhold, har etter norsk rett som regel taushetsplikt.

Hvis taushetsplikten ikke overholdes, vil det kunne medføre både straffansvar og erstatningsansvar. Erstatningsansvar er nok mest aktuelt ved misbruk av forretnings- eller driftshemmeligheter.

Som helsepersonell er du omfattet av reglene om taushetsplikt etter helsepersonelloven.

Hovedregelen om taushetsplikt finnes i helsepersonelloven § 21. Bestemmelsen lyder: «Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell».

Ytterligere informasjon om tannlegers taushetsplikt om pasientens forhold er grundig omtalt på Tannlegeforeningens nettsted.

Tannlegeforeningen.no/Jus og arbeidsliv/Helserett/Taushetsplikt

Men det er ikke bare det man får kjennskap til om pasientenes personlige forhold en tannlege må holde for seg selv. En assistenttannlege har for eksempel taushetsplikt om ulike forretningsforhold han eller hun får kjennskap til gjennom arbeidet i en privat tannlegepraksis.

Arbeidsmiljøloven har ingen generell bestemmelse om taushetsplikt. Det er imidlertid ikke uvanlig at taushetsplikt er omtalt i arbeidsavtaler ved ansettelse både i offentlig og privat sektor.

I tillegg til å få kunnskap om personlige forhold gjennom pasientbehandling og kontrakts- eller ansettelsesforhold, kan tannleger få kjennskap til kollegers personlige forhold gjennom verv, som for eksempel tillitsvalgt på arbeidsplassen, som verneombud eller i ulike verv i Tannlegeforeningen.

Taushetsplikt hos NTFs tillitsvalgte

NTF har mer enn 400 tillitsvalgte, og disse får i varierende grad tilgang til personlig informasjon om andre medlemmer av foreningen.

Taushetsplikt har for en stor del med tillit å gjøre. I de fleste tilfeller vil ikke medlemmer ønske å søke råd hos foreningens tillitsvalgte hvis de ikke kan være sikre på at den informasjonen de deler med den tillitsvalgte ikke tilflyter andre.

Det kan være nyttig å vite at NTF sørger for at alle som er registrert med et lokalt eller sentralt tillitsverv undertegner en taushetserklæring. (Presentert sist i denne saken.)

I tillegg til generell informasjon om GDPR og datasikkerhet som er utarbeidet til bruk for alle medlemmer, finnes det en egen rutine for behandling av personopplysninger i lokalforeningene og for spesialistforeningene.

Tillitsvalgtes taushetsplikt fremkommer også av for eksempel Reglement for NTFs klagenemder hvor § 9 Taushetsplikt lyder slik «Klagenemndens medlemmer plikter å bevare taushet i de saker som er eller har vært til behandling, bortsett fra nødvendige beretninger om virksomheten til NTFs sekretariat eller organer, med de unntak som følger av punkt 4.1, 5.1 og 6.1.»

Unntak fra taushetsplikten som tillitsvalgt

Det vil være unntak fra taushetsplikten som tillitsvalgt. Unntak kan blant annet følge av tariffmessige forpliktelser, for eksempel ved gjennomføring av lokale forhandlinger.

Dersom et medlem kontakter en tillitsvalgt for å få hjelp i forbindelse med sine lønns- og arbeidsvilkår, opptre den tillitsvalgte som rådgiver i kraft av fullmakten fra medlemmet.

Den tillitsvalgte har i utgangspunktet full taushetsplikt, og det er medlemmet som avgjør om den tillitsvalgte kan kontakte arbeidsgiver, verneombud eller andre på vegne av medlemmet.

Kollegahjelpsordningen i Tannlegeforeningen skal gi støtte og veiledning til kolleger som har behov for det. Kollega-

hjelperne i NTFs lokalforeninger er blant de mange tillitsvalgte som underskriver taushetserklæringen.

En kollegahjelper er et medlem oppnevnt av og blant lokalforeningens medlemmer som har sagt seg villig til å støtte kollegaer som er i en vanskelig situasjon som påvirker arbeidsinnsatsen som tannlege.

Kollegahjelperen kan ha behov for å henvise videre, diskutere problemstillinger et medlem tar opp med andre kollegahjelpere eller med NTFs sekretariat. Dette vil så langt det er mulig skje uten å nevne navn, og også her vil den rådsøkende bli spurt om det er i orden at kollegahjelper kontakter andre på deres vegne.

I *Reglement for kollegahjelpsordningen* står det at kollegahjelperne skal registrere henvendelsene de får i anonymisert form til bruk i rapporter om antall saker og type problemer på kollegahjelpernes seminar, eller i andre sammenhenger hvor NTF har behov for informasjonen.

Kollegahjelpernes arbeid skal ikke kunne benyttes i noen annen form for saksbehandling. Det skal bevares anonymitet og full diskresjon under hele prosessen.

Sykehjelpsordningen

Sykehjelpsordningen yter stønad til tannleger ved sykdom, fødsel/adopsjon og pleie

For søknadsskjema og vedtekter se www.tannlegeforeningen.no

Taushetserklæring

Jeg forstår:

- At jeg i mitt engasjement i Tannlegeforeningen vil kunne få tilgang til informasjon som ikke må bli kjent for uvedkommende.
- At jeg er forpliktet til å utvise den største varsomhet med all dokumentasjon, kontrakter, korrespondanse, beskrivelser o.l., slik at disse ikke kommer til uvedkommendes kunnskap. Taushetsplikten gjelder ikke overfor personer som har krav på informasjon om foreningens virksomhet eller saksbehandling.
- At mitt engasjement i foreningen krever ansvarsfølelse og lojalitet, samt respekt for vern av informasjon og øvrige verdier.

Jeg forplikter meg til:

- Å vise aktsomhet i behandlingen av alle oppgaver jeg utfører for Tannlegeforeningen.
- Som tillitsvalgt er jeg forpliktet til å bevare fullstendig taushet overfor uvedkommende om konfidensiell informasjon som jeg er blitt kjent med i forbindelse med mitt engasjement hos Tannlegeforeningen. Det gjelder også etter at mitt engasjement i Tannlegeforeningen er avsluttet.
- At jeg så vel i engasjementstiden som etter dennes opphør, ikke må utnytte konfidensiell informasjon for noe annet formål enn utførelse av arbeidsoppgaver for Tannlegeforeningen. Som konfidensiell informasjon anses blant annet all informasjon om medlemmers forhold som ikke er allment kjent og som jeg har skapt eller mottatt i forbindelse med mitt verv i Tannlegeforeningen.*Å vise stor aktsomhet i min omtale av foreningen.

Jeg er klar over at:

- Forsettlig eller uaktsomt brudd på denne taushetsplikten kan medføre straffeansvar.
- Jeg ved fratredelse ikke skal være i besittelse av eller å ha overlevert til uvedkommende noen av, eller kopier av, Tannlegeforeningens dokumenter, datafiler mv. Jeg har ikke rett til å tilbakeholde slike eiendeler, dokumenter mv. til sikkerhet for eventuelle krav jeg måtte anses å ha mot Tannlegeforeningen. Jeg er også forpliktet til å sørge for at Tannlegeforeningen har tilgang til all informasjon som jeg har mottatt og som er relevant for arbeidet i Tannlegeforeningen.

Foranstående bestemmelse er ikke til hinder for at tillitsvalgt etter sin fratredelse nyttiggjør seg de alminnelige kunnskaper og erfaringer som er ervervet i perioden. Taushetserklæringen er utstedt og underskrevet i to eksemplarer, hvorav hver av partene beholder hvert sitt.

..... (sted), den ..... 20 .....(dato).

..... (underskrift)

..... (navn, blokkbokstaver)

..... (stilling)